

IL GIARDINO ARMONICO
POVIJEST U SADAŠNJOSTI

Ana Kuštrak Korper

Giovanni Antonini umjetnički je voditelj i dirigent proslavljenog ansambla Il Giardino Armonico koji je 17. svibnja 2014. godine nastupio u KD Vatroslava Lisinskoga u Zagrebu u sklopu svoje turneje “Händel u Italiji”. Il Giardino ovo nije prvi nastup u Hrvatskoj, ali jest prvi s ruskom sopranisticom Julijom Ležnevom, koja, iako vrlo mlada, već uspješno gradi međunarodnu karijeru nastupajući s brojnim poznatim ansamblima, orkestrima i dirigentima. Zagrebački koncert poslužio je za predstavljanje Händelovih djela nastalih za vrijeme njegovog boravka u Italiji, od dva Concerta grossa do opernih djela, uz dodatak Geminijanijevog “Concerta grossa u d-molu, br. 6”.

Ansambl, koji se pozicionirao kao autoritet ne samo na polju izvođenja barokne i renesansne glazbe već i kao ansambl koji dugogodišnji uspjeh opravdava uvijek iznova prezentiranom tehničkom i umjetničkom angažmanu, bio je izvrstan i u Zagrebu. To se prije svega čulo kroz tehničku preciznost ansambla i zvukovno jedinstvo u kojem ipak ni jedan instrument nije gubio svoj karakter. Zvuk Händela u Italiji bio je dinamičan i energičan, ponekad u suprotnosti s vrlo lirskom bojom soprana Julije Ležneve. Ipak, Ležneva

izvršno vlada svojim glasom, a usklađenost njezinog glasa i ansambla bila je izrazito uvježbana, što je dodatno doprinosilo zvukovnom dojmu jedinstva. To se ponajviše čulo u vrlo suptilnoj, ali izrazito artikuliranoj izvedbi arije “Lascia la spina” iz opere “Il trionfo del Tempo e del Disinganno”..

Il Giardino Armonico i Giovanni Antonini muzički svijet oduševljavaju već skoro trideset godina, a nimalo drugačije nije bilo ni na zagrebačkom koncertu. Kako to rade, koji su Antoninijevi planovi za ansambl, ali i vlastiti umjetnički razvoj, te kako gleda na “povijesno točne“ izvedbe baroknih djela, pročitajte u nastavku.

---

*Za početak, recite nam nešto o ovoj turneji imena “Händel u Italiji”
na kojoj nastupate sa sopranisticom Julijom Ležnevom?*

Koja je bila glavna okosnica programa i kako je surađivati s Julijom?

Program predstavlja vokalnu glazbu koju je Händel napisao tokom svog boravka u Italiji. Mislim da je od velikog interesa što ovaj repertoar izvodi talijanski ansambl s talijanskom dirigentom zbog senzibiliteta i dramatskog aspekta te glazbe, dajući jedan pregled sakralne i operne glazbe koju je napisao mladi Händel, a koja je potpuno zrela i duboka. Ostatak programa uključuje dva Händelova “Concerta grossa op.6”, što je remek-djelo koje bih usporedio s Bachovim “Brandenburškim koncertima“. Tu je i

Geminianijeva “La Follia”, transkript za gudački orkestar Corellijeve Follie za violinu i *basso continuo*. Svoju smo suradnju s Julijom počeli prije nekoliko godina, snimili smo i izvodili Vivaldijevu “Ottone in Villa”. Ona sve više svojim darovitim glasom razvija dramatski aspekt svoje interpretacije.

Što Vas je privuklo glazbi XVII. i XVIII. stoljeća da ste joj odlučili posvetiti karijeru? Imate li u tom smislu neke uzore?

Prije svega, privukla me prirodna ljubav prema tom repertoaru, a potom i moj instrument, koji me potaknuo na istraživanje renesansne i barokne glazbe otkrivajući nevjerojatne prostore za kreativnost interpreta. U tom smislu, uzori su mi bili Frans Bruggen i Nikolaus Harnoncourt.

Il Giardino Armonico postoji već skoro trideset godina, i danas je jedan od najprepoznatljivijih ansambala u svijetu.

Što jedan ovakav ansambl mora imati

kako bi održao visoku umjetničku i izvođačku razinu?

To je splet različitih elemenata. Uvijek mi je cilj unijeti svježinu, ali i raspravljati o mojim idejama kako bi se neka djela, koja izvodimo već mnogo godina, trebala izvoditi. Također, vrlo je važno pokušati održati i unaprijediti našu muzičku i tehničku razinu kako bismo publici podastrijeli nešto što je u trenutku izvedbe gotovo pitanje “života ili smrti”. Na taj način možemo uključiti publiku koja može osjetiti koliko nam je važno to što radimo; za glazbu, za njih i za nas. Moja uloga kao dirigenta je i sljedeća: ustanoviti i voditi najvišu razinu muzičkih standarda.

Mislite li da Vama kao umjetniku, ali i cijelom ansamblu, glazba koju izvodite daje više prostora za istraživanje u interpretativnom smislu? Kakav je Vaš stav o “povijesno ispravnim” interpretacijama i je li to nešto što pokušavate dobiti?

Naravno da je u toj glazbi puno interpretativne slobode. Razmislimo samo o improvizaciji ili instrumentaciji koja je u mnogo slučajeva u rukama izvođača, što je bila praksa u XVII. i XVIII. stoljeću. “Povijesno ispravna” izvedba počinje od nekih elemenata kao što su stari instrumenti i poznavanje izvora, ali izvedba mora proizvesti nešto što će komunicirati s današnjim slušateljima. Mi smo također dio “povijesti” (ne mislim to na “slavljenički” način), i smatram da možemo pokušati proizvesti nešto “originalno” u našem vremenu. U svakom slučaju, svatko može izvesti nešto kao u razdoblju baroka jer nemamo zvučni zapis iz tog vremena, a osim toga riječi su previše ograničene da bi mogle opisati zvukove.

Kako postižete jedinstvo u zvuku i boji u glazbi koji izvodite? U baroknoj glazbi, pogotovo u vokalno-instrumentalnim djelima, to može biti posebno izazovno.

To se postiže većinom kroz zajedničku gestikulaciju u proizvodnji zvuka, što znači da to nije primarno mehaničko pitanje već više zajednička i “vizualna” ideja zvuka. Također, jako je važno zajedničko vježbanje u sporim tempima jer pomaže u stvaranju zajedničkog senzibiliteta. Mislim da je pitanje kombiniranja glasa i instrumenata vrlo zanimljivo pitanje za repertoar kasnog XVI. i XVII. stoljeća.

Koja Vam je osobno najdraža uloga koju imate; ona kao izvođača, dirigenta ili umjetničkog direktora ansambla?

Rekao bih da su sve tri uloge dio iste stvari. Umjetnički direktor razmišlja o stvarima koje želi razviti kao izvođač i glazbenik. U tom je smislu zanimljivo istraživati repertoar, ali i druge stvari koje nisu striktno vezane za glazbu. Ali, ako baš moram birati, najviše uživam u sviranju.

Kada pomislite na vaše početke s ansamblom Il Giardino Armonico, kako se od tada promijenila publika, ali i okruženje u kojem svirate? Ima li to ikakvog utjecaja na glazbu koju izvodite, pa čak i na način kako to radite? Mislim da je u osamdesetima interes bio više na otkrivanju novih nepoznatih stvari iz repertoara i starih instrumenata. Danas također postoji mnogo stvari koje se mogu otkriti, ali je interes publike više fokusiran na “koncepte” i slike koje se nalaze iza te glazbe, što jasno ocrtava “vizualni” svijet u kojem živimo.

Za kraj pitanje o vašim planovima.

Osim ovog repertoara, dirigirali ste izvedbe Bellinijeve “Norme” te Beethovenovih simfonija. Je li to nešto što biste u daljnjem radu željeli dodatno istražiti?

To je zasigurno jedan aspekt mojeg muzičkog života. Većinom me interesiraju “klasici” poput Haydna, Beethovena, Schuberta i slično, ali dirigirao sam i Schumanna. Sve to radim u jednom avanturističkom duhu pokušavajući prenijeti svoje iskustvo iz rane glazbe. Tako se u Bellinijevoj “Normi” dogodilo da ga je moja interpretacija pokazala mnogo bližim Mozartu ili Monteverdiju, nego jednom Pucciniju.

